

Abdulla Şaiq düşüncələrdə

Çobanların haqqında yazdığınız şeirlər mənim çox xoşuma gəldi, neçə kərəm onları özüm üçün və şagirdlər üçün oxumuşam. Onlara da çox xoş gəlib, üzünü göçürüblər. Onların xoşa gəlməsinə səbəb şerlərin sadəliyi və həqiqi hissiyyatdan doğub vücuda gəlməsidir.

Fridunbəy KÖÇƏRLİ. 1911

Yeni ədəbiyyatın təməl daşını qoyanlardan birisi Abdulla Şaiqdir.

Seyid HÜSEYN. 1923

Şaiqin bütün şəxsiyyətini təsvir və təcəssüm üçün özünə iki nöqtədən yaxınlaşmaq vacibdir: "Şaiq – Şair! Şaiq – Müəllim!"

Atababa MUSAXANLI. 1923

"Ədəbiyyatçılar nə yaparlar? – deyənlərdən "Şaiq nə yaptı!?" – soracağım. Şaiq yazılarını adi qələmlə kağızlara yazmamış, qüdsi bir əllə qəlblərə qazmışdır.

Mikayıl RZAQULUZADƏ. 1923

Abdulla Şaiqin varlığında əhəmiyyəti layiqilə idrak edə bilmək üçün bircə dəqiqəlik yoxluğunu düşünməli!..

Qafur Əfəndizadə QANTƏMİR. 1923

Xarakterinin uysallığı etibarlı ilə hər növ siyasi həyatdan uzaq duran Şaiq məfkurə baxımından tamənən milliyətçi, türkçü, hətta turançı bir münəvvərdir.

Əbdülvahab YURDSEVƏR. 1959

...Sizin adınız hər bir azərbaycanlı üçün doğma və əzizdir. Çünki siz, bütün ömrünüz boyu xalqımızın ən nəcib arzularını, yüksək və humanist əməllərini tərənnüm edən gözəl bir sənətkar, böyük bir insan olmuşsunuz...

Səməd VURĞUN. 1956

Pək dəğərli arkadaşım Abdulla Şaiq haqqında bənim də təəssüratım soruluyor. Ehtimal ki, möhtərəm məsləkdaşlar o xüsusda bir çox geniş müətlələrdə bulunurlar. İnsanlar rəsmi za-

manlarda bəlkə rəngin təsvirlər, parlaq sözlərlə müəssəm bir bəlağət kəsilə bilirlər; lakin hissiyyatın pək coşğun dəmlərində, pək səmimi dəqiqələrində isə - əfsus, - sükutdan daha bəliğ bir şey bulamazlar. İştə bən də onlardan, o acizlərdən biriylim.

ŞAIQ KİMDİR? İyirmi ildən bəridir ki, bütün Azərbaycan gəncliyi onu pək gözəl tanıyır.

Əvət, hər kəsə: O çalışqan və təcrübəli bir müəllim, həssas, nazik bir şair, xüluq və səmimi bir insandır. Fəqət bənə: o, bir heçdir ki, - gözə çarpan – bir çox yaldızlı varlıqlardan daha böyük, daha möhtərəmdir.

Hüseyn CAVID. 1923

Sizi yaxından tanıyanlar yaratdığınız əsərlərlə şəxsiyyətiniz arasında qəribə bir uyğunluq olduğunu görürlər. Siz öz mənəvi ülvyyətinizlə nadir adamsınız. Siz gənc nəslimiz üçün bir örnək olmağa layiqsiniz.

Məmməd ARİF. 1946

Taleyim xalqımızın mənəviyyat tarixində misilsiz xidmətləri olan o zamankı gəncliyin böyük müəllimi – mənəvi atası Abdulla Şaiqin tələbəsi olmaq səadətini mənədən də əsirgəmədi.

Həmid ARASLI

Şaiq mahir bir sənətkar, mükafatını daima vicdanından almaq istəyən gözəl bir insan; dərş verdiyi tələbələri öz doğma balaları kimi sevən həqiqi bir xalq müəllimidir... O, demokratik Azərbaycan ziyalılarının ən tipik və ən görkəmli nümayəndələrindən biridir.

Mehdi HÜSEYN. 1946

...Abdulla Şaiqdən tək bir yazıçı, pedaqoq və maarifxadəmi, yalnız tənqidçi, ədəbiyyarşünas və dilşünas kimi, yaxud dərşliklər müəllifi, yüksək əxlaqi-mənəvi keyfiyyətlərə malik vətəndaş və şəxsiyyət kimi ayrı-ayrılıqda danışmaq onun haqqında tam təsəvvür oyada bilməz, buna ancaq ədibin çoxşaxəli fəaliyyətini tam halda əhatə etmək və mənalandırmaqla nail olmaq olar.

Kamal TALIBZADƏ. 1981

Bu dünyada gözəl şair, həssas müəllim, nəcib bir insan yaşadı. Zaman ömrün qələmi ilə tarixə "Ş A İ Q" sözü həkk etdi. O, "şövq" kimi nur saçdı, "Günəşin zərrəsi" kimi kövrək, narın, zərif bir işığa bənzədi; yandı, xəfif-xəfif, zərrə-zərrə... Bu parlaq ziyanı, "günəşin zərrəsini" tarixdə yeni bir dövrün sabahı, məktəb, maarif və sənət sübhü al bir şəfəqə boyadı!

Yaşar QARAYEV. 1971

"Gövhəyi-məsumanə" nizi martın ortalarına doğru oxudum, həm mütəəddid kərrələr... Zəki adasın, lövhənizi həqiqətən bəyəndim. Təbrik edirəm, müvəffəqiyyətiniz əsaslı.., üslubunuz lətif.., təsviriniz bədii! ...

Abdulla SUR. 1910

HÖRMƏTLİ ŞAIQƏ

Qanadından şafək saçar bir mələk,
Özvən yurduna, aşına quşdu
Qarşılarkən onu: ay, ülkər, çiçək
"Şaiq – Şair" – deyə hayqırdı, coşdu.

Sevincindən nazlı mələklər çağlar!
Biz gülürüz, artıq fələklər ağlar!

Yapdığın dalğalar, dənizlər aşmış,
Taleyiniz uğurlu bir günəşmiş,
"Yeddi ülkər" bir-birinə dolaşmış,
Yaradan ruhuna yəqin bir eşmiş.

Səsləniriz: dağlar, dağlar, ah dağlar!
Sən gülürkən, gülün, bülbülün ağlar!

Atababa MUSAXANLI

ŞAIQƏ

Ey azəri şairi sən çox çalışdın,
Kəndi şeirin ilə haqqa alışıdın,
Cəhl odu ilə hər bə qalkışıdın,
Yazıq Şaiqləri olmayanlara.

İnlətdin rübabın xəstə telini,
Oyatdın uyqudan sən türk elini,
Döndərdin bahara xəzan yelini,
Yazıq Şaiqləri olmayanlara.

Vətən bağçasının oldun bağbanı,
Həzin şeirin oldu xəstə dərmanı,
Xoş günə çıkardın Azərbaycanı
Yazıq Şaiqləri olmayanlara.

Məhəmməd SƏAD

NEÇİN BÖYLƏ GECİKDİN?

*Sənsiz qəlbim qırıq, sönük, çeynənmiş, xırpalanmış,
Ömür şüşəm daşa dəymiş, həyatım parçalanmış,
Qırıq bir saz kimi sızlar qanlı, yorğun telləri,
Yakılar da, yakar bütün qyğı vurmuş elləri.*

*Şu vətənin öksüzləri, gəlinləri, dulları,
Göz yaşıyla sualmış həp keçdiyiniz yolları.
Yolunuzu bəkləməkdən bənizləri saralmış,
Həç gəlmədin. O şən, gülər ürəkləri qan almış,*

*Sən gəlməsən, dolumsanmış ürəklər həç şad olmaz.
Sən gəlməsən, xərəbaya dönən qəlb abad olmaz.
Sən gəlməsən günəş doğmaz, ümid gülüm açılmaz,
Dodaqlarım gülməz, sönük baxtıma nur saçılmaz.*

*Başqasını istəməm də, ey türk, çabuk sən gəl, sən,
Bəkləməkdən yoruldu, eh, iştdə gec qaldın, nədən?
Yollarına daşmı qalanmış? Ya azğın quldurlar
Burakmıyor? Daş, dəmir, ya polad olsa da onlar,*

*Ürəyində şölənən mətin, qızğın atasla
Yak onları, ərit, söndür, çeynə, boğ, əz, xırpala,
Xain, alçaq, düşmənlərə qol gücünü həp göstər.
Aç yolları, çabuk gəl ki, qəlbim səni pək istər.*

"Açıq söz" qəzeti, 13 zilhicə
1336/20 iyul 1918

